

2
Hijr beghint dynlog⁹ dat is tuier mēsche callighe
alse des hellighen pāwes gregorij⁹ ende syns

dyaken petri !

Ienen daege do ick seer
beswaert was van som
miger werthliker men
schen groter onweste
en wy vaeke mer vol
den moeten in onen saken mer
dan wy schuldich sin ghynck ick
op een hemeliche stede ende aen
leechde al die my in myner onlede
mishaeche en mit mywendige oge
aenfsach ick al die saeke die my be
hoefden do ick daer lange in groter
draefheit al swytende sat quam to
my myn alre liefste soen petrus
die diake die my vā synre nyst' loeghe
seer vrentlich geweest had ende myt
my die helige schryft ondersocht had
do hie sach dat ick mit groter draefh
beswaert was sechde hie so daer ver
mies gescheet dattu mi droeghester
bist dan du pleegheft te wesen ick
antwerd em petre en rouwe en
ich alle daege lide is my vā gewoen
te onle geworden en wort my nach al
daege vermiet en onmeerzet **M**ijn
onseelige gemak is geworden mit

Der yfvoeringe myner onled en ick the
dencke waldend ick wāneer in den
closter was was my alle tijdelike din
ge onderworpe ware en ick niet to
vuerke en plach da hemelsche dingte
en in d' sterflicke lidhame steech ick
minich den beschouwen baue die na
mer de vleische en ick begent d' d'it
alse ene inganch de leuens en loen
mijne arbeit. Nu moit ick om d' on
led mijne ampte wercliker mēschen
onroeste lijden en na d' schoenre ghe
dient mijne miwediger roeste werck
ick besmytter mitte staue der wtwed
ger sache. En als myn gemock ver
steoert wort van veller mēschen wil
tot wewedigen sacken so kan ick my
sond' ewigel vel myn geuen tot m
wedigen dingten. Hier vme aindncke
ick wat ick nu lijd en ick aindncke och
wat ick vlieten helke. En wāneer ick
aindncke wat ick vlieten heb so wort
my vel swaere te liden dat ick mi
beuege. Siet mi werk ick angestoten
mitte vloed de grote meers en in d'
schepke mijne gemocke werk ick mit
sacken onroeder en gelue seer gestae
ten ende als ick aindncke die roeste
mijne nten leuens so is my recht of

icht mī anſichte om krent en ſeete
 na d' ouer alſuchtend die icht achter
 gelate heb En die noch ſueterre is nu
 icht mit ongemeetene vloet vſtaert wer
 d' kan icht nauwe geſien die haene die
 icht yne was wāt die valle d's mēſche
 liche gemoeds ſint ſodanich luttet ge
 moed iſt vlypft die guet die in em
 was mer nochtant gedinket hie wat
 hie vlarē heuet End als hie noch
 veere gree verget hie d's guets dat
 hie verlarē heft End aldo geſchiedet
 dat een mēſche namaels alimds die
 memorie niet ſien en kan die he iſt
 alimds die begerte hiet Aldo geſchiedet
 dat icht vorgeſpizake heb want als wy
 voer comē in die meer d'ſer werlt ſo en
 kōne wy niet geſien die haene d'
 roepē die wy gelate helbe Dement
 ſo wort nūm wāne noch mer vmeert
 ret wāner icht gedinke ſoniger men
 ſchen leuen die die werlt niet gāſer
 heiden achter gelaten helbe En wān
 neer icht anſie om hocheit ſo bekene
 icht wa ſier dat icht neder ligge en icht
 anmeke was vel menſche om ſchepper
 behaecte helbe in ene eenliche afge
 ſcheidenen leue die d' almechtige got
 niet en wold dat ſie becomert weien

mytten arbeid deser werlt op die sie niet
aaimende menscheliche onleden gelukken
en worden van der werlt des innedigen
menschen. **¶** Der dese dinge die ick dy
nu voorgesecht heb sal ick dy het verlate
als ick aaimde vrage en antwoord die
dinge onderscheid. **¶ Petrus** Ich en heb
ny verant dat in ytalien enige men
schen mit grote dachd seer geblencke
helbe daer vint en weet ick niet wt
welker mensche leue dy ald' ontfre
ken werlt. En ick en twiuel daer niet
an hier en helbe guet mas in desen
lande geweest mer ick vmaek die sie
gene tekenen geden en helbe of helbe
sie enige tekenene geden die sin so
verbergen dat wy niet en weten of sie
geschnit sin. **¶ Gregorius** Petre weert
die ick allene vertelt die dinge die ick
innete mensche van volkomene heiligen
mas selue vernamte heb of die ick van
waenachtige mas geluere heb ick ver
maek dat ons eer die dach onthreke sol
te eer ick al vtellen sold. **¶ Petrus** ick
begheer dattu my een deel van te vertelle
willest. Ende en laet dy niet swaer weste
dattu om der exempel wille een deel
ich lateste die beduydinge d' heiliger
schrift want wt d' gedencknisse d' doe

geden ende der tekenen en compe niet
myen stichinge dan wt d' bedudinge
In d' bedudinge d' schrift bekent me wo
men die dachde vinden ende hieldē sal
en in d' vrellinge der tekenen bekene
wy wo die geyonde dachde vclaert sin
En sonyge mēschen welen mer auer
myde exempelē ontfockē tott mynen
des hemelschen vaderlandes dā aūmyds
lerninge **E**n een mēsche die die exem
pelen d' vaders hoert kriget dūbbeld
baete in den gemad **W**ant hie wort
aūmyds den exempelē ontfockē tott
mynen des tocomēden leuens en heb
en myt geducht dat hie yet weere
wāneer hie bekent dat ander mēsche
wel better geueft hebben dan hie so
wort hie in d' herten veroumoediget
Confessio Ich wil vtellen sond' twiuel
die dinge die ich bekent heb vā eruer
digen māo en ich wil na volgen dat
exempel d' hellige leeres **W**ant ich be
kene daerlycke dat marc en lucas
niet aūmyds sien mer aūmyds hoere
dat ewangeliū behandē dat sie schreue
En ap dāt ich allen twiuel af doe so
wil in allen dingen die persone nae
me daer icht vā ghehoert heb **E**n ich
begheer dattu wetest dat ich in somm

ten punte allene houde d' sy en in
mygen punte houde ich beide sy ende
woerd. Ende wold ich vā sonneghe perso
nen allene die selue woerd vertellen
die sie my mit graue woerd vaelde
so solde onbequeme scheyt werd. Die
ich nu nst vertellē wil heb ich vā er
samen sulden mans bekant. **Vā honora
tus abstinentie ende woe om synen wil eyn
wysch in den berghe gheuaghet wart**

Honatus des keiser oenste
campenā had een dorp in
den land samme en dier
was een van sine acker
mānen die had ene soen gheuoemt
honoratus. Dese was in siner nster
woeghet onstecke aūmids abstinentie
to der nymen des hemelsche vaders
landes. He blencke in groter helich
en onthelt en selue vā alle idlen
woerden en als ich verghesecht hebbe
castijde he syn helijc aūmids abster
mentie. In ene daeghe maecten syn
oulers ene nabers een weisray daer
was vleisch bereyt to eten. Do hono
ratus dat vleisch met groue en wold
en syn abstinentie begonde en syn
oulers to bespotten ende to segge. et
menschen dat wy dy in desen berghe

vissche haelen sullen In d' steed plach
 men vā visschen to hoere segge mer
 int en plach dier gene vissche to sien
 Do honoratus mit dāselinge waent be
 spot wart ontracht dier haesteliche
 waet in d' verstaep Do ginch die maer
 get mit ene zmer to d'r fonteynen
 om waeter to haelen do sie waeter
 gatten ginch een visch in d' zmer
 Die maget qua to huis en storte die
 waeter we mitte vissche al d'
 volche end vā dū vissche hadde ho
 noratus al d' dach ghenoech to eet
 Die verwonderd en alle gaedr en syn
 vaders en bespottens niet mer want
 sie begonden honoratus absterue te en
 die sie to voere bespot hadden end die
 visch do berghes verkeet also die be
 spottinge vā d' mensche stude do hie
 want ginch in grote dach d' mure hie
 vā sine voorgenoemde hie haesteliche
 ven gegene en in d' steed die fondre
 hie trinent hie een closter en wiet
 dier een vader vā twe hondre moe
 ncke en syn helige leuen gaf
 guet exempel auer al die tye
 Twoe he den wal des berghes mitte toke des

In d' cloester hellige cures hielt
 stont end an ene steen berghen en

et gheue op ene dach dat hant sinen
cloester een groet steen schoent vā d'
berge die quā vā d' steygere berge
neder uallende en scheen dat hie al die
celle smelen en al die brockes dat
wille soldē. **D**o die helige mā den steen
van hant comē sach hie stedeliche
an xps naeme hie reked wt syn rech
ter hant en sloech tegen den steen een
wikē des heligen cruces en bestroede
den vallende steen in die syt d'ster
geren berget. **A**ls die gheseliche mā
laurens betuget so en was daer geen
steek daer die steen sonder schaed val
len mochte daer vme luyt men daer
noch den steen hant noch to hangen
d an den berch rechte of hie to hant
vallen woldē. **P**etrus heft dese gloriose
mā oek nst enige meyster gehat op
dat hie namaels meyst' went moech
te van vā discipulen. **G**regorius
Ich en heb ny gehoert dat hie enige
mēschen discipel was want die gāue
des helige gheses en wort nre gener
e benāntet. Die geuente d' rechter
wādinge is dat nyemant hant an
den mēschen wesen en sal die niet
geleert en heuet ond' andere mēschen
to wesen en hie en sal den andersatē ge

hofamheit gebieden die hie sine sener
 sten mit wiste en heuet bevesen Mer
 et sine sonne menschen die vā den hely-
 gen gheste so inwendelike geleert went
 dat sie die wuwendige leer niet en be-
 houen. **Doch** want om werlt en sal van
 krankhen menschen voor geen exempel
 genamē werden op dat die krankhen
 en selue niet en vermeete vūlt to
 wesen vā dē helige gheste end als sie
 versmaen zene anders discipel to wesen
 so werden sie meesters der dwelinge
Doch want een mensche die vūlt is
 vā dē gheste gades die heft apenbaer ter-
 ken synre gracie also dede en ont-
 moedicheit. **En** wāmer dē rike in
 syne sielen volkomelike vgaedre
 sin so heft sie apenbaer getuych der te-
 genwoordichheit dē heligen ghestes. **Men**
 en leet och niet dat iohānes baptista
 enigen meyster hadde en xps die dē
 apostole mit synre tegenwoordichheit leent
 en vgaedre iohānes baptiste niet in
 den heylighe onder sine discipule mer
 den hie vā bynen leent liet hie vā bu-
 ten in siner verheut bliuen. **Also** leent
 moyses dat gebot gades in dē waeste
 nix vā den engelen en vā gene men-
 schen dāer als wy vorgesceit hebbe dē

Dinge sullen brande misken een end
met na volgen **perus** et behaefter
my wil dattu seggest mer ich bidde
dattu my seggest of iustitich wils
enigen navolger van sine discipulen
ghet heuet **Van liberty verduldicheyt**

Gregorius Die alre erwendichste man
libertinus was in y tijt die die konijch
torila regnient praest des worgenoem
den claestere fundis des hadde geweest
des heilige mas honoratus discipel **Van**
em wenen vel weghen varel en die
worgenoemde lauzengis die noch leuet
end in der tijt en seer vriendich was
die plach my vel doechd van en to set
ten va welken dachden ich nu vertellen
wil die ich gedunke In y worgenoem
der prouincien samnie reet des hely
ste ma eens auer wech sin saken
mit des claestere end des dier in der sted
die hertoge va den gottē quā nunt
sine heer wart die knecht gado
va den volke va den peere geworpe
dier hie op sat hie ontfend ver
duldelike d schuelt en gaf en
die siuephen die hie in y hant had
setgende houte die op die ghy hebt die
gy die peere mede dūne moeghet 12th
tenont des hie die gesecht had gaf he

7
em to sine gebed. **D**es vargenoem
den hartogen heer quā haesteliche to
der vloet en daer begonst sie om peer
de mit spaze to stoten vū to slane
en mitte spazeu bloedich to mactie
Ner de sie lange gestaete mure end
mit spazeu bloedich gemactie bleue
sie onbewegelich. **E**nd sie onseegen
die water rechte als den dat de die
rijders van langten slane moed ge
warden waren sechich een in em dat
sie die leden om die misdade die sie
tegen de knechte gades in de weege
gedien hadden. **A**ls hant kieden sie
wed' vme en vonden libertmū neder
liggende in sine gebed. sie sech
an om stant op end wim dyn peere
hie antworde gaet in vreedu ich
en behoue de penke niet. **S**ie sat
af end boenden em tegen sine wil
op den pagen daer sie oen nst af
gevoepen hadden end ginge rechte
vont van em. **D**o liepen om peerde
so haesteliche an die vloet daer sie
nst geens sime an gaen en wold
recht of daer mit alle geen waeder
in der vloet geweest en hede. **E**n also
geschiede die de den knechte gades
syn peere weder gegene waft doe

Wae em al om peere to wille. **M**ae
em die vande met sien en handen d
hie in sine gebede lach. ||

In der seluer tyt qua een prince buc
cellius genaemt mitte fransosen in
campainen. En daer was een geruch
te dat in de vorgenoend knecht gake
closter vel geldes were. Daer minne
gynge die fransosen in die beedhuys
daer hie lach in sinen gebede en be
gunde mit weeshere libertinu to sue
ken ende to ropen. Daer geschiedde
wonderlich. In die fransosen gyn
gen vane int beedhuys ende sochten
em en stotten em mit ome weten
ende so worden sie aumide vblinds
bedragen ende gingen ledich we den
closter. Wo hie enen dē vueren.

Op een ander tyt geschiedde dat
hie om de closter saeke wt de
alre gebede die syns meesters hono
ratis naulger was. Wā dē hie toe
rekenen ende waer dat dē libertinu
wā dē daer droech hie mit em om
die minne de eerverdigen patris
honoris hāsen in de schone. Iner
vane genellet op een tyt dē hie wā
dē auer wech die een wyf ome
soene dē lichām droech. **S**ie sach

den knecht gades an ende was ont
stecken mit mynen ome soene
sie hiele syn peert mitten come en
sechde mit den ed Du en salst gees
sins van hier scheiden er du myne
soen vurechest hie ontfach en voor
du eet ons bidden en soedintch my
rikal was en ontfwaentlich hier
vme vold hie en herte van den
vme mer do hie ds niet gedien
en konck was hie begaen in de ge
mak hier moege wy merke wo
samgen sticht hie in de herte had
do strecken tegen een oetmoedicheit
synre wandringe end gudertieren
medelid mit der droefte merke
Mer tot meere glorie gades so ver
wan die gudertierenheit dat doegte
sam gemak dat hier vme stard was
wantet van der gudertierenheit ver
wonen was want et en weer geen
gedesdham gemak wordet van der
gudertierenheit met wonen hier
vme stont hie van den peerd end
boegde die knien hie reket wt syn
hand ten hemel end toech die hafen
wt sine schote end leegde sie op des
doden kindes borst end die wyle dat
hie hat herte des kindes siele weder

to den lichame hie nam dat kind by
der hant ende gaf der droeger mo-
der leuendich weder ende wandte do
vont sinen wech den hie bestae had
Deus **W**eer vrachte honorat ver-
diens of libertin) gebet die kracht
deses miracels. **Gregorius** In den
werke deses wonderliken tekens
verstaeden en deser twee ver-
dijste mit des wiues geloue **Ende**
ick vermoet dat libertin) die daer
vme vermoethe want hie mer be-
trauen hadde van syns meesters
kracht den van syns selues verdies-
ten **Ende** do hie syns meesters hant
leechde op des daken lichame borste do
gelofte hie dat syns meesters siele
dat verkrigten mochte daer hie vme
hiet **Want** die pphete eliens droech
syns meesters elias mantel die om
ontuallen was do hie to hemel vuer
op de vuerigen waegen **Ende** do hie
to der iordine qua sloech hie dat wa-
ter mit mantel ende dat waer en
kyde en niet mer do hie seechde wa-
er nu elias got ende sloech dat wa-
ter andervuer mit syns meesters
mantel **Ende** hie dat waer ende
droeghe voets aler dat water. **De**

9
ne merkesteu mi wo brechtich hie
aemoedicheit is Want elzens ver-
machte di sijn mensers kricht be-
wisen di hie sijn mensers naeme
in der geduchnisse had ende want
hie onder sijn meester weder kierde
to d' aemoedicheit daer vme dat hie
dat selue mirakel dat sijn meester
gelden hadde. **Petrus** se behaegte
my nu dattu seggese mer ick bid
di of daer yet mer sy to seggen
va desen heiligen manne dattu dat
wildest vellen tot onser stichtinge

Van libertin grote verduldicheit
Gregorius daer is noch mer to
seggen mer ick en weet niet
of daer ymant is die dat navolge
wil Want ick gelooue dat die diege
di der verduldicheit meerre is dan
tekenen ende mirakulen Dat geschie
di in ene diege dat die abt die na
de eervendigen honorat dat dat
daer regierde ontflecken wart mit
groter toernichheit tegen desen eerver-
digen libertin En want hie gene
raken en want daer me den med slae
mochte so greep hie ene voetscheemel
ende sloech sijn haest ende sijn ansichte
so seer dat al sijn ansichte sivol ende

blau wart **D**o hie to male seer geflaeghe
was ginch hie al singende to sine bedde
des andie daeges moeste hie om sacken
wel des closters wt reysen **H**ier vme
do die metten wt was qua libertin
to sijn abts bedde ende legende oemoe-
delich sijn gebet **D**ie abt wiste woe
seer libertin geert en geninc was va
allen menschen en daer vme waende he die
he om die onrecht dat hie em gedaen had
wt des closters gaen wold **E**n hie vragede
em seggende waer wilstu gaen **H**ie
antwoet em vader daer is den sache
des closters die ich niet vordy gaen en
mach want ghyden heb ich die gelau-
de die ich daer liden comen wold **D**o wart
die abt beweegen va grond sijn herten
amerikende sijn eygen hartheit en waer-
heit ende libertin oemodicheit en siche-
moedicheit **H**ie spranch op va des bedde
en viel libertin to voeten en sechde dat
hie gesondiget hed en dat hie schuldich
were die sodanigen mane so grote weeg-
heit ende onrecht den dorse **H**ier en roge
viel libertin vrom des abts voeten weder
ende sechde dat hiet geleden hedde om
sine eygene schult ende niet om des
abts wreedheit en also geschiedt dat
die vader qua tot groet sichtenodicheit

en die oetmoedich des discipels wart een
 leringe des meesters. **D**o libertin om
 des doesters nutticheit end om die gheset-
 te sacke wt gegaeu was brachten em
 vlteliche mit vromdē vel mans en
 edlinge die den altois seer plegen to
 erg wo hie so gheswallē blaue ansichte
 hed **H**ie antwoord em weder ghesere te
 schiedt vūe myner sūde wil die ich
 my stotte an d' voescheemel en dier
 leet ich die vā en so beuueend die helige
 mā die eer d' waerheit en sijn meesters
 en en meldt niet sijn vaders insaet
 en en dē och geen sūde d' wilsheit

Petrus Had dese eruerdige mā liberty
 mis daer du dus grote tekenen pū my
 made vā vaellet hefte in so grot vgaede
 ringe reinge nauolters in d' daegden

Mo to d' gebad des genenens een slan-
 ge sticht ligte auer d' wech end die
 dief bleef hangend an d' cune

Gegien felix den du wil bekāt hefte
 die mi lieft des wergeneemē doest-
 ters priest was heuet my vel wonder-
 licker dinge vertelt vā d' braders des
 doesters end sommige pūten der ich mi
 gedunke wil ich swigen want ich
 haeste my ander dinge to velle mer ee
 dūck dat my vā em velt so en wil ich

geens sijn versuigen **I**n dē selue cloester
was een monich van ene heilige leuen
die dē gaerden plach to vmaere daer alach
een dief an dē tuen to dymen en heme
like dat vermoes hen to haere **D**a die
monich vel geplante had en luttel wort
en sach dat daer een del nieten voete
vertreck was end dat and we geplante
was ginch hie al den gaerden vme en
vant an wech daer die dief in to dymē
plach **H**ie wandre weder an dē selue
gaerden en sach ene slange **H**ie geboet
der slangen seggende volge my na **E**n
also ginch hie to den gaete daer die
dief in to comen plach / end sechde to
der slangen in den naeme ihu gelue
dē ich dy dicke die gat bewaert end
en laet den dief hier niet in gae red
tenoert reched om die slange we en lach
bewert an dē wech die monich hierde
weder to der sellen **D**a al die broeders na
den middaeghe westeden qua die dief also
hie gewoentlick was en dan auer den
tuen **E**n dē hie dē voet sette in dē gaenden
sach hie haestelike die slange lichte auer
dwers in dē wege ware hie seer vuer
en viel wed achter ware an dē tuen
en sijn voet bleef aumde den schoe
hangend an dē tuen staekē en also hech

11
he mitte houet nedervuert heur die ghe-
dener weder qua In der geboortich: tijt
qua die ghebuer weder ende vint den
dief hangende an & tuen He sechde to
der slange ick dincke mine gade wat
du vuerle heuest dat ick dr gebort gach
mi hen vechtenoert schide die slange
van der He qua to & dinc en sechde
& wat ist broder got heuet dr my anier
geleuert vuer vme wilten das wieke
dr moniche arbeit steelen Do he dr ge-
gesechte hadde loefde he des lieues voer
van & tunc dier he ane hende ande
sette en weder sond' quessinge He ser-
de en volge my na en he leide den
to den nigtand des gaderus en gaf
en dat marmes mit groet soetichere
die he steelen wile end seide to en
gand en en stele vort an met mer
mer maner du noet heuest so kum
hier to my en al dattu mit sunden
pinnt to haelen dat wil ick dr wilsch-
liche geuen ¶ **Deus.** Ich vint nu
dat ick to vergenes geuacnt helde dat
dier gene vaders in ysalien geuwest
en heeden die erikene den **Van esau**
Gregorius Die eruerdige vader for-
tinari en vel andre eruerdiger
manen hellen my gesechte dat ick mi

vertellen wil In der punciē vā valerien
was een seer helich man equicius ge
noempt die om verdenste sijne hely
gen leuens van al den mēschen van
der punciē mit groter verwonder
nisse seer gaeert wart end die von
genoemde abt fœtumat was em ver
delich end wal bekant Dese equicius
was in der seluer punciē om die groet
heie sijne helicheit een vader vā vel
doesteren Do hie in sijne ioeget van
der betaringe des vleisches seer gemoeet
wart gaf hie em seluen noch vlitelic
ker end sochtuolcliker to den gebede
Do hie mit stedigen gebede van de al
mechtigen gade hulpe sochte dichte
em dat in enen nacht dat die engel
to em quam end sneet em en em
dichte in de visione dat die engel af
sneet al dat vleisch dat em beweegen
mochte En vā d'et vout an was hie vol
komeliche vloest vā d'betaringe Do hie
mit dussamer crachte des almachtige
gades geholpe was began hie die wiue
to regieren alse hie to were die māne
regiert hadde nochtant vermaend he
stādliche sijn discipule dat sie in desen
punte sijn exempel met lichtelike na
volgen en solden op dat sie niet en vie

len want sie dese gane niet ontfangē
 en hebbe. **V**an basilus den toener
 In der tijt do die toeneners in deser stat
 van vime genangen wordē was daer
 een vorste van dē toeneners basilus
 genoemt die vloe in monice haligt
 en quā to valerian daer ginch hie
 to den erfame bisscop castorū en bat
 em dat hie em verwierde wolt van den
 abt equiciū een steek in sine cloester vū
 sine siele te behooldē. Da quā die bisscop
 to dē cloester en leide mit em den toene-
 ner basilū in monice halite end bat
 den knechte gade. Dat hie den monich
 ontfangen wolt in sine vgtaderinge
 Althant sach die helige man desen toe-
 nener an en sechde. **V**aed' ich sie dat
 dese an du my beurelest en is geen mo-
 nich mer et is die diuel. Die bisscop
 antwoorde em du sieckest. **V**dattu niet ^{onfueket}
 doen en doerest daer ich dy vime bidde
 Redtenoert seyd die knechte gade ich
 segge dat ich en sie te wesen mer op
 dattu niet en vmaest dat ich dyne wil
 niet doen en wille. **S**o de ich dattu ge-
 biedt hier vime is hie ontfangē int
 cloester. **S**o wend, daegen hier na
 genwelt die die knechte gade equiciū
 om die geloeningen dat iwert gade

to predichen weer ginde van synre cel
len Do hie hen gegaen was geschiedt
in ene ionckeren claester dat hie he
waent dat ene ioncker die na d'ge
diente des vleysche schone scheen to
wesen began die hoede to bringen en
van groter bangicheit began sie mit
luder stenne end mit knerffen yand
to seggen mi sal ich steruen te sy dat
die monich basilijs to my come end
he my gesont make mit synre arze
die **N**er dier en was nergent een
monich die sonder des verscheure paders
tegenwoordichste gaen tot heliger vergaet
ringe der iunfere wo vel myn die mo
nich die dier noch myes gecome was
wes leuen die broeders noch niet en
bekanden **I**her vint sanden sie haeste
like ene baden to den knecht gades
equicus end haetscapen om die dier
ene mine were die mit ongenuewen
bernender hoede seer gequeltet word
en aertuoldich begheve des moniche
basilijs vindinge Do dit die helige
ma hoent began hie mit onuerdicheit
den en wenich to lachen en seide **S**ech
d'ich niet datter een diuel were en
geen monich gaet hen en vdermet den
wi cille en en wile niet sorduoldich we

sen vor die maget gades wat sie en sul
 vā deser vre an geen hūd vā d'welck
 heten en sie en sul kufelū niet begreue
 Die monich die wt gesant was qua
 wed' to huys en beand dat die ionker
 gades in der seluer vre geneesen was
 do die knecht gades eijens die veer nū
 daer was et gesecht had Desē helige
 mā heft in der knecht dō mirakels
 na gēvolget dat exempel sinis meiste
 die daer gēnoecht was to des clemen
 conynce soen en em gesontli gaf allene
 me ene uwerk also dat die vad' wed'
 to huys kient en beand dat sin son in
 d' seluer vre geneesen was do em ihs sech
 d' dū soen leuet Al die moniche vūnt
 den ons vaders gebot en vdrēte d' vor
 seluene conenier wre daester do he vey
 dreue was secht hie dat he vaeke an
 mids dō duels conft equic? cello up
 gēhangē hed in die lichte en nachtat
 en konde hie gene monich quessen hoer
 daer na met hie in d' stat vā wme
 gebrant ¶ Wo een helige nōne lattu
ken ach sonder segeuunge :

In ene diege ghinc ene maget ga
 des vā d' seluen ionkerē daester in d'
 gaden en huys begreue luttich to eenē
 an sie daer sach Die ach oen begertie

he en vergat om to tekenen mette cer
ken de heiligen caues en rechtendoert
want sie besceet mitte diuel en storte
der neer. **D**o sie lante vā d' diuel ge
moeyt wart onbaeken sie haestelick d'
helige mā equis op die hie geringe
quene ende verlaefde sie mit sine ge
beek ende rechtendoert do die helige vā
ar in d' gaeken quā began die diuel
we nōnen monde to ripen redye of he
en ontschuldigen sold en to segge wat
heb ich gedien wat heb ich gedaen
Ich sac op d' luttike sie quā en veer
an. **D**ie mā gades geloeft em mit gro
ter onuerbicheit die hie we ginge en
gene steeck en led in ar diene gade
hie gende alre hante we en en dorste
sie vout an niet mer moeyen

Wo equis gesant was vā gade to prediche
En eel mā vā d' pūncie myrie ge
noemt selte die een vad' was d'
se castorius die nu mit ons hiner to
me went sach die dese oerwendige vā
ar equis sand' ar heliger wijsinge
in allen steecken vlicelike prediken
sechde hie em we kensheit d' vrent
schap die hie mit em hadde. **W**o der
sta prediche nu du gene wijsinge
en heeste en vā den pūncie daer du

ond' geseeten biste geen orlof ontfangte
 en lieuest Die helige man want wt
 sine vrugene gedwonge to antwoorde
 wo hie orlof ontfangen had to predic
 ken en seide **Dattu my mi seggeste**
dat heb ich dach aindacht mer in
euer nacht sach ich in d' visionen
ghe schonen songelnick by my seuen
die ene vlieme op myn tonge leedde
en seide my sie ich heb myne woerde ge
set in dine mond ganch wt en pre
diche en va d' diege wort an en kan
ich dat woert gades niet vfangen al
wolde icht och verswinge **Petrus** **Ich**
wolde och wete d' vaders werck die
dufsinghe gaue ontfangte lieue **¶ Die**
gaue **¶ Deere die gade overch hoopt**
wet gaue gades an die gaue en hoopt
niet wet gade werke anders en weer
die genade gene genade Die gaue ga
de come alsoes eer du die gade wer
ke niet wet gaden werke wassen die
gaue en wende vinceret **¶** **Redytat op**
dattu bekennen magest sin helige leue
so wil ich v segge dat ich va d' enamen
bischof albina ghehoert hebbe en d' leue
nach vel menschen die sin leue becat heb
Mer wie sodisten noch niet gades werke
to wete do die vermindert sin leuen

androech mit vliet d'predicatie **I**he
was ontflechte mit so grote vuercheit
sielē to wonen dat he vel doestere weghe
d' en alre weeghe liep vū die herke en
vū die sloete en vū die dorpe en in d'
geloeuiger mēschen huse en vuerde
sijn herke to d' wonen des hemelschen
vaderlands **I**he was so vsmact in de
dinge dat als he pūat groete dē he on
bekant was die vsmact oen wed' to grūete
en wāneer he veer wt trecke solde so plach
he to sitte op dat snoedste beest dat he vū
den conck **V**on d' toem hadde he een
haze helkerke en vōm d' saedel dē scha
pes vell **I**he plach selue secke to drae
cken vū pelsen an beid' sūken daer vū
weē boeke d' heliger schrift en daer he
comē mochte daer spende he die fon
terne d' heliger schrift en maket nat
die herke d' mēschen **E**n dat geruchte
vū sijne predicacien quā to wone in
de seluer tijt quāne die clerke d' se
stoels vū wone en daegde d' paus set
gende wie is d' se rustier of hoesman
die vū en selue an wēnpt die madie
to prediche en en vmeeten heft an to
nenē dat ambodt onses herē des
pauzes en he nochtant ontleete is
Iher vūne so veer alst v beliaeghet so

laet ymant na em sende die oen huer
 brenge op die hie bekene was dat recht
 is der heiliger kerken En allet dach ple
 get to gescheien dat die gene die in vel
 dinghe beclinnert sin mit anbrenghen
 bedaygen went so gaf die prius & clerke
 wilkort en geboet dat me oen leide sold
 to d' stat van romme op die hie bekene wo
 die mate sijn states were **H**ie sande na
 em & beschermmer d' kerke **J**ulianu so
 genoempt die namaels bisscop wart to
 salme en geboet em dat hie equiciu mit
 grot en leiden sold also dat die knecht
 gades geen anet en led va d' dat hie
 daer gedaeghet wart **H**ie wold om d'r
 clerke begerte dat haesteliche vaulle
 en liep geringe to sine cloest en vant
 daer sonige broedre sitten schreue en
 vragde waer die abt were sie seech d'
 em hie meere hoep in d' daele die on
 der desen cloester geleecten is **D**ese sal
 ue julianus had enen seer hardige ende
 dynste knecht daer he nauwe hercayne
 en heb en konde **D**esen sande hie wt op
 dat hie equiciu haestelick tot em haeld
 die knecht liep seer swelliche mit ene wre
 den gemade anet die hoeymaet en sach sie
 alle an die daer hoep merd en vragde
 wie va em equiciu were rechtewont doe

hij ghehoert had wie equitig were ende
hij een vā veerfach wiet hij betrogen
mit ongemete anet hij began to leuen
en onmedelich to werde also seer dat en
die bene natuue draegte en mochte **Hij**
qua al beueid to den mā gade en greep
sinnelike sijn helige bene in sinen
arm en kuffte sine lippen en kuddige
x om dat sijn he to en gecome were
Die knecht gade gatte om weder ende
geboet en seggende loert op die grauene
hoep en bringer voder x keeste Jaer
tr op come sin **Siet** hier is noch lue
tel to dome als ich die volbracht heb so
wil ich dy volgen **Dese** beschermet der
kerken milien die vā x gade wt die
sant was vwendende en seer wat sieke
dattet wesen mochte dat die knecht so
lange toueid weder to comen **Do** he x
knecht sach weder come en grauene hoep
op sine halse draegende wart hij seer
tornich en began to ropen en to segge
wat ist dat ich geboet dy ene menschen
to brengen en ich en heit dy geen hoep
draegten **Die** knecht antwoorde en an
du siekest die volget mij **Die** knecht
gade qua mit stickapten schoen end
broech die sijnack of septe op x halse
Do hij noch veer was sechde die knecht

Sine here dat dat die gene were & he soch
 te. **A**lte hant do iulian? & knecht gade
 sich vsmack hie em om sine snaed ha
 bint wil en bedachte nu hie em wrede
 he solde to spreken. **M**er rechtenoert & de
 knecht gade em genaked wart iulian
 so her benaert dat hie bened en manne
 mit tonge segge en hand waer van he
 gecome was. nochtant liep hie mit ene
 ontmoedige ghest to em en viel em to
 voeten end bat dat hie weer em bidden
 wold en sechde dat sin vader die paus
 bestende em to siene. **D**ie erfame man
 equia? began & almedchtige gade seer
 to dandien seggende dat em die ouste
 genade alimide & paus geuande heb
Rechtenoert riep hie die broedre en ge
 loit em dat si in d' seluer vren die bes
 ren bereiden solden en began iulian an
 te stane dat sie rechtenoert reisen solden
 iulian? antworde em vad dat en mach
 geens sine gescheen want ick bin so
 moed va den weege dat ick hude met
 reisen an mach. **D**e antworde hie soen
 du bedroeuert my want ist dat wy huy
 den niet en reisen so en sille wy ock
 mazgen meer reisen. **D**ie knecht gade
 bleef tegen sine wille die nachte land
 in & dloester vme dat iulian? moede was

En siet des andren dierghes do et lesta
te ledige qua daer een iunge ridende
op ene perck die moech gheloge was
en brachste iulianus ene brief daer en
die paus in geloeft dat hie den knecht
gades niet moechlick were wt te doest
to brengen. Do hie den ionge vragde
naer van die senencie wed vme ge
rypen were betand he dat in d seluer
nacht do hie wt gesant was die paus
in ene visionie seer verueert niet
naer vme hie verste senden van d
ma gades to dierghen. Iulianus stont
rechtuerd op en beual em in d he
ligen man te geloeft en sechde onse
vader die paus bidde dat hi bliuest
do dat die knecht gades hoent wae
hie bedraeft en sechde en seide ick di
ghisteren niet weert die wy niet
rechtuerd en reisen so en selde
mi niet georlouet wesen to reisen.
Do hielt he den wt mynen ene corte
wile in synne cellen en was sine ar
beit dat hie em wt troestes tegen
sine willen. **¶** **Deer** bekene in wo
groter hoede gades dat he sin die em
selue in desen leuen vsmacen en wase
vū stad geueert welen en em niet
en schaenie vū d menschen vsmacet te

47
wesen Ende die gheue lichte neder van
de ogen gades die in onsen eygenen
ogen en onse naeste ogen auermids
alre glorien begere graet to wesen
Hier vme sedt die waerheit in den
euangelio tot sommige die sijn die v
sleue verrechtuerdighet van de menschen
mer got heyt onse heren Want dat
waer den menschen graet is dat is vuer
die wir gade **Petrus** Hier vwindre
dit sulke punt bedachte mochte werke
den sulken heilige man yet to dome **Ga**
storus Petre mit vwindre die die wy
bedachte werke die menschen sin heuestu
wertwe dat dand die de giest d'apherie
plach to hellen sentencie gaf wesen den
onschuldigen ponetes soen de hie sijn
knechts tegenachtige werke hoerde
Hier want die alomde dand gescheet
is so gelseue wy dattet wt de vborgeue
ordel gades rechtuerdich was **Dochtant**
en hiene wy mit menscheliken reden
mer gesien was et rechtuerdich wesen
mochte Hier vme en ist geen wonder
dat wy die gheue propheten en sin somen
me laetene bedachten werden In een
een vthickes bisscop gemade wort ver
strept mit menscheuolichheit d'forten
en wanner die andacht gedeyle wort to

vel saech so is die andacht myre tot alle
saech. **V**n so vel te lidenlicher wort die
mensche bedragen in ene dinghe alle hie
under becūmert is in vel dinghe. **H**ier
et is seer waer dattu seggest. **G**roet
19 Ich en sal niet verswigen dat ich
in desen heilige manne becam heb wt
den muren des erfame valenciamos
my abt plach te wesen hie seide my
do des heiligen manne equias licham
in sunte laurentia kerke begraven
was dat een rustier vp syn graf sette
ene kiste myt weite ende niet en wil
des achten wo danich en wo grote mā
daer begracite were. **D**o quam daer
haestelich een storm vā den hemel en
wierp die kiste die op des traque stont
voer vā daer nochtat bleef daer al an
der dinc stille en onbeweeghet staende
op dat alle menschen bekennen mochten
vā wat verdienste hie weer wes licha
daer begraven was. **I**ch wil ock ver
tellen wat ich bekant hebbe wt des wer
ken des erfame altes fortunat. Die my
in der ouderheit in des studen werken en
an der simpellheit seer behaeghet. **O**p een
tijt quam die lombenke in die gryn
cie valerien en wt des erfame equi
cine cloester vlyuwe die moniche mit

beddhuys op syn graf Die wred lombenke gingen mit beddhuys en begon den die monike daer we te treden ende wolden sie pynge of mit sterven dore slaen Do wart daer een monich be wort mit grote rouwen al sichende riep hie och **O** helige quac behaegte dy die die wy ald getagten wert mer om en beschermeste ons niet rechtsoert do hie die gesecht hadde worden die wred lombenke beseten mitte boesen gheste Sie vielen neder op die end en worden so lange vā de duuel gemoeyt hente al die ander lombenke behanden die daer buten were end wort an en dorste sie niet mer die helige staeden be wien of schynen En de die helige mā ald sine discipule beschermde gaf hie velle menschen vryheit die daer na op syn graf vloen **V**an constancius

En hie beant van ene myne bisscoppe die menich ier lanch in monice hant seer gheselick in der stat vā andymtana geleest heft end sonngte veld waders van den selue land berugete dat ich sette wil Dy der seluer stat is ghesicht ene kerke in de helige mertelers stepland eer In d kerke was een man van heligen leue gensempet constancius

die hier diende voor ene hoest. Dat ge
richte sinne helicheit qua wt en ver-
to veller menschen om want hie vsmade
heechte alle ensthe dinge en mit gan-
ser andacht bestende hie allene hemelste
dinge. In ene diege ontbrach hier al
in der seluer kerken end die vourge
noemde knecht gaes en hadde mit al-
len niet hier hie die lampē niet mocht
te ontficken. Hier vint vullde hie die
lampen mit water en als gewendich
is stach hie papier inden mit water
en ontfengde dat papier mitte vuer
en die water brande recht oft als ge-
west had. **Petre** anmerke nu vā wat
vdiensse dese mā was die in der noet
die natuer des elements veruandelt
Petre Et is seer wonderlich dat ich hier
mer ich begeer to wete nu oemoechich
hie vā hinnen wesen mochte die vā so gro-
ter hadheit vā buien was. **Gregorius**
Du vragest wil te rechte wā die wādr-
liche tekenen die vā buien geschē bekenē
onderwilen siuerliche die herte vā hyn-
ne mit houerdyen mer als du es dinc
hoerst dat die erfame stancius bek so
machten geryge bekenen nu oemoechich
hie vā binnē was. **Petre** Du du my
samenich mirakel gesedht heueft mi

stichte my ock vā d' oetmoedich sijnē her-
 ten. **Gregorius** Want dat geruchte vā
 sijnē heilichē seer groet was so quā
 der vel volcx we vel quincien die em
 begenden to siene. In enē diege quam
 daer een rustier vā vere steeden vūne
 em to sien. In der seluer vren geuele
 dat die heilige mā stont op enē holte
 ner trasse en corrigierde die lampe.
 Hie was seer cleyne en vsmadelich in
 der gedaente. Do die rustier vlietliche
 vraegde die vā veer gecome was welc-
 ker confaciō were op dat mē em wy-
 sen wold. Wazt hie em geseuen van
 den gene die sijn beanden. Mer als
 die dīnse herte dō mēschen verdienst
 orcken na der gedaente dō lichame
 so en conde hie niet geloene dat hie we-
 re d' hie so cleyne en versmadelich sich
 en in dō rustiers herte was dat seer
 onghelydz dat hie ghehoert had en mi-
 sach. En hie meynde dat hie so cleyne
 in d' oge niet wesen en moechte die so
 groet in d' geruchte was. Mer dō em
 van vel mensche geseecht wt dat hie
 were versmad hie em bespottende en
 seide. Ich hadde gemeyne enē groet mē-
 schen te siene mer dō en schijnt geen
 mensche te wesen rechtuoert dō dat

die nia gades conſtantia hoent liet hie
die lampe die hie corrigierde en ſteech
haefeliche af **H**ie liep to & ruſtier en
vā groet mynen began hie em to omhel
ſen en to ruffen en danckte em groet
like dat hie em alſulch ordeld te weſen
en ſide **D**u biſt allene die mit opene
oſten my to rechte augeſien heueſt **P**etre
hier we mach mē merke wā oemoe
dich hie van bymē was die ſo ſeer my
& den ruſtier die oen vſmade **W**ant
wodanich een mēſche in em ſelue ſchu
let dit wort openbaer wānter em mit
onredhe laſter augeſien wort **W**at alſe
houendige mēſchen em vbliden in d'ere
ſo verblid em die oemordige als ſie ver
ſmaet weren **E**n wānter ſie ſien die ſie
in and luek ogē ſnoed ſin ſo vblid ſie
em dier vme want ſie vſtaen dat and
mēſchen alſo vā em vels alſe ſie vā ſich
ſluen genoden **P**etre **A**ls ich vnome
ſo was d'ſe mā vā brute groet in myra
culē mer vel mer vā bymē in d' oer
ingedich **V**ā & biſſcop marcellinus
Gregorius in der ſeluer herke mit
vā erſanne leue die was vā & voer
uel ſeer cracht die waer hie weſenard
& dier moſte em die knochte in & han

In dreeghen In enen diege gheschiede
 dat alreeds die vorstentichheit die
 stat andromitana ontflecken wart
 mitten vuere. **D**o sie siet brand hepe
 al die lude toe vint den brand to les
 sche. **M**er do sie vlicelike dat water
 op goeten wart die vlame so groet
 datet scheen dat al die stat vliennen
 siet. **D**o dat vuere al ontflecken dat daer
 by was en een groet deel vā d' stat
 verbrant had en konde d' brand me
 manne wederstaen. **D**ie bisscop wart
 daer in d' hand gedraegen en vā so
 groter noet wart hie daer to gedwon
 gen dat hie sine knechte geheet die
 om droegē seggende sette my reuten
 dat vuere. **D**at gheschied also/ end hie
 wart gesat in die stede daer al die
 krachte der vlamen anstaende was.
Die brand begon mit wonderlicher
 maniere weder vint to lieren recht of
 die vlame riepe dat sie by den bisscop
 niet comen en dorste. **E**n also geschie
 de dat die vlame des brandes daer staende
 bleef en we ginch en en dorste want an
 geen huys of cōmer were. **P**etere merkes
 tu mi wat heilichheit dat was ene sieke
 mēschen te sette en mitte geboeck die
 vlame to veruuen. **M**erzo. **I**ch an

merke en inwonder my seer. **Vā mūno**
tus **Gregorius**

Ich wil dy mi vertellen wat in d' naest' steed
by d' worgenoeder stae gheschiet is dat ick
bekant heb vā den erfame linstop marinus
an' en vā d' gilde monich laurio de nod
bede leue. Welker laurio in d' cloest' sub
pentoma vā d' heilige mā anastasijs op
geuoedet is en d' anastasijs was in
der vlichtheit d' bedide en d' guder sed' em
vsellet en woende na by d' erfame mā
mūnosus die quese was vā d' cloester
die geleeghe is in d' berch saracte. Dese
mūnosus leuede ond' ene seer scarpe vād'
syns cloesters. Mer die scarpe sed' syns
vaders vdroech hie mit wonderliker
sachmaedich' en hie ginch die broeders
so hante in sachmaedichheit die hie syns
vaders toern ducril versoenē mit die
moedichet. Syn cloest' was geleeghe int
hadyte vā d' berche en die broeders en
honden daer mit alle geen steed vint
daer sie ene deyne garden make mocht
en. Mer daer was ene deyne steed in
der fye des berches die berūmte was mit
ene seer grote steen die wt d' berche
gewassen was. Op ene dach dichte d' se
erfame mā mūnosus die die steed beque
me moechte wesen to ene hoel garden

weert dat die grote steen daer met en
 were En em qua mit herte dat vinstid
 paer often & steen mit wege en mach
 te in d' steek Do hie mit allen myshapede
 in menschelic hulpe sochte hie hulpe in
 tack ende in d' stilheit d' nacht gaf he em
 in d' steek to sinle gebede Do die brader de
 morgens to d' steek quam wind sie dat
 die grote steen weer in der seck gegaen
 was en d' broeder troet rym gegeneu
 had ene gaent to machte ¶ Op een an
 der tijt do dese erfame ma glaesen lampe
 in d' beekhuise vp boent viel een lampe
 we sinne hant en brack in deime stucte
 hie ontfach em seer wy sinne raden ver
 bolgenheit hie vergaede al die stucte
 in d' lampe en leethe sie van dat altaer
 en mit sinne stucte gaf hie em to sinen
 gebede Do hie dat hoeft vp boent in d' ge
 bede want hie die lampe al heel de he
 in stucte vgaede had ¶ Actus als uth
 sie so heb wy nu myracule gelijck d' al d'
 myracule Gere Willen bekennē wo
 minos in ene myracule d' phete elizeu
 na volget ¶ Pier Ich wil en begeen seer
G rege Et gescheek in enen tijt dat
 in d' cloester geen oile al en was en
 die tijt anstaent was dat mē vā d' al bo
 me die vrucht vgaede selde mer daer en

niet gene vrecht gesien in de albaemē
 De vader de doesters dichte guet die die
 broeder al vnlantē vreemde luec helpen
 onē al vgaedre op die sie als vā onē
 arlendes lēn de doest wat alho moedren
 brenge die hinde die mā gades mīnos
 mit grot' nīmoedichē op die die broeder
 gene schack dr siele en ledē als sie we gū
 ge en sochre gēwīn de alho Men want
 in de doesters albaemē seer wemich vrecht
 te gesien was so geboet hie dat mē die sū
 ne soldē vgaedren en leetgēnt in die pēp
 se en en brenge wat dier we queme de
 wemich datter och wēre Die broeder dat
 als en brachtē de knecht gades mīnos se
 wemich alho in onē cleynē wecke die ont
 fench hie en sattet vā die alraer en liet
 sie alle gader we gaen en hie hie de he
 re Dier na vrep hie die broeder en gelie
 die sie de alho soldē dīle in al die vāte de
 doesters op die al die vāte schynē mocht
 te to ontfange nū de benedidinge de alho
 De sie die gadien hadden liet hie rechte
 want al die vāte so ledich als sie wēren
 to slāt Des andrē dieges worden sie al
 vol gēwōnden **Mer** Wy ondrūcken die
 werk d' auerheit alle diege vūdt wēden
 die dier secht mī wād' werket hēme mī to gē
 ick werke **Wā** quastaf **Gregorius**

In d' seluer tyt was die erfame vader
 anastasijs een notarijs d'zer helich' kerke
 to Rome der icht vā der ghenaden gades
 diende hie legent allene gade to diene
 en gaf syn ampt auer en tinct in ee
 doest' en in d' stede die icht vortgeuoert
 heli subpentina genoemt leide he een
 helich leue mēich haer lanch en re
 ghende dat doest' mit forchualdiger
 vlichticheit hanc d' doester is gelaegen
 een seer hoghe steenruds en dier and'
 is een diep dāel **E**n geschied in ener
 nacht do die almedichste got do ersa
 me vaders anastasijs alre lone volk
 dat vā d' hogher steenruds quā een
 stēme die mit grote geruchse lancha
 me riep seggende **A**nastasijs cum daer
 na riep die stēme noch seuen ander
 broeders elck by sinē naemē **D**ie stēme
 swaech ene corte tyt en riep d' ansted'
 broder **D**o die vgaedringē d' se stēme
 haent apenbaerliche beanden sie sond'
 diuuel dat d' gener die nakend was
 die dier genepē werē bymen wemich
 diegen isier na sturf die erfame vā
 der anastasijs en na em die ander broe
 ders na ordmanēte alse sy vā der ho
 ger steenruds genepē werē **M**er die
 achtē broder die genepē niet do die

stème een luttel geswēge had bleef een
wenich dāge leuendich. dā die anderē ge
storne weren dā stārf hie och op dāctet
sepeliche bewesen word dāctet swigē
dā stēmen betekent had ene corte tye
dā leuens. **M**er dāer geschede een
wonderlich dāch want dā die erfame
mā anastasijs solde scheide vā dā lūhame ^{mā dā}
was dāer een broder. **D**ie na em niet
leue en wold dā viel em to voeten
en leetan mit teane vā em to bidden
en seide. **I**ch bidde dy by dā gene dāer
du toe staest dat ich na dy gene sūe
daecte lande in dāer werlt en bliue.
Eer die seide dāch quā stārf hie och
die nachtant in dā nacht onder dā and
ren broeders niet geroepen en was op
dāctet sepeliche bewesen word dā sine
dā dā erfame vaders anastasijs geber
vervorne hadt. **P**eter. **D**o dāse selue
broder onder die ander broeders niet
geroepen en was end nachtant vū
dā helige mans bed wille vā dāer
werlt ghehaelt ware. **W**as sal men dā
andere versien dā die die gene die
by stād vā groten verdiēste sin
sonne och verkreten moeten dā vā
stād niet vān geseien en is. **V**an
dā vorsemeicheit stāds. **O**regeorus

Die dinge die geens sint vā gade
 wesen en sint die en mach me
 geens wye verkrigen. **M**er die helige
 mans verkrige die dinge mit geleeck. **D**e
 got als vortesen heuet die me sie mit
 geleeck verkrigen mach. Want die vor
 siendheit gades heuet wesen dat die
 wesen menschen mit arbeit comen
 sullen to d' richte gades op dat sie mit
 arbeit en mit geleeck verdienē moege
 dat to ontfangen dat die almedichte
 got vor die wesen der werlt vortesen
 had en to geuen. **Petrus** Ich bekeer
 dattet ym noch sepelicker bevesten iwerk
 of die vorsiendheit gades mit geleeck ge
 wordit mach wesen. **Gregorius** Pe
 trus dat ick geseche heb dat mach me ge
 ringe bewisen. **D**u weest vuer dat d'
 he seide to abraham. In ysaack sal dy dyn
 siet genaempt wesen. en he seide en
 andriuerie als me in genst leste. Ich
 heb dy geset ene vader van vel volce. en
 he belouet en andriuerie setgende al
 benedierend sal ick dy benedien en ick sal
 vermenichuoldigen dyn siet als de ster
 re des hemels. en als dat sand des ouers
 vā d' meer. **I**her vme ist apelaer dat
 die almedichte got vor edyniert had
 dat he alvinds ysaack vmenichuoldige

Welke abrahams saet nodigant is hier
geschreyt dat ysaach den here hie wor
sin huyfrouwe want sie onvruchtbor
was Die he verhoert en en gaf sijne
huyfrouwe relecte dat sie ontfend hier
vme was dat worgesien dat abrahams saet
aunids ysaach vmenichnoligter werden
solt waer vme kreech hie dan ene vn
vruchtbor huyfrouwe mer hier wt
se apenlier dat die vruchtendheit gado
aunids leed vunde wert want ysaach
hier got abrahams saet in vmeere wol
vkreed mit gebeek dat hie kinder helbe
moethe **¶ Petrus** vme dese apenlier reed
en is geen twiuel in my gebleuen **¶ Con
tor** wilstu dat ick dy velle was in den
lande vā tuaien geschiet is op dictu leke
nen maegest wdanige mans in d land
were **¶ Petrus** Ick wil en begreep seer **¶ Ni
bomfacius** **¶ Director** Daer was een
ysam mā genoept bomfacius die in der
sate ferencis bisscop was en mit gude sed
vualde die ampt eens guden bisscops De
ses mans miracule pliche ons to vertel
len die priester gaudencius die noch leuet
die in sine denste op genoeckt is en hier
vme uerliche vellen mach vā en dat
hie gesien leuet Dese bisscops kerke lud
d grote armoek Welke armoek in gude

herte pleyde to benaere die armoedich en
 die bisdom en hadde mer mer dan enen
 wyngarden en in ene diege wart die wy
 gade in de hiegele so seer verniet die
 der name bleuen en wend wyneke
 Do die erfame bisscop lincoln in den wy
 gade gegaen was danket hie goetliche
 en almachtigen got. Want hie bekende die
 hie in siner armoede noch mer benaer
 wart. Do die ene qua die die wyneken
 die der gebleue waren solen ripe wert
 siete hie ene hoeder in den wyngade alst
 gewentliche is en geliet die hie de vly
 telike benaere sold. In ene diege geliet
 hie den priester constant sine neene die
 hie al die wyneken die in sine bisdom
 were benaer solde en beghete sie in buce
 mit pecke alse hie to voere plach. Do die
 priester sin neene die hoede vromde
 hie en seer die die bisscop rechte of hie
 onfrumich were geboede dat me die wy
 naere bereide. Do hie genen wyne en hadde
 nochtant en dafte hie niet vrachten waer
 vme hie sulke diege geboede mer hie
 was gehoosam ende bereide die niete alst
 gewentliche was. Do ginch die ma ga
 de in den wyngarden en verstaende die
 wyneken ende dact sie to d'wyn persen
 en geliet die sie al wt ginge hie bleef

Daer allene mit enē dennen kinde dat hie
sucte op die pierste en lieter die wēnich wijn
beeren tzedden **Do** wt **de wēnich wijnbeere** felme
een luttel wine vloent ontfende die mā
stads dat mit sinen handen in een dērn
veethen en dēken dat in al die dērn en
grote waete die daer beriet wazē also dat
al die vaete schēne nauwe vucht te wēt
vā **de wine** **Do** hie die vuchtscheit de wine
in al die waete gedaen hadde riep hie sine
priest en geloeft dat al die armē quemen
Do began die wine in **de piersten** te wasse
also dat al **de armē** veethen en wult wōt
Do die bisscop sach dat hie **de armē** genoech
voldien had liet he dat kinde gaen vā **de**
piersten **Die** sloet **de wijnkelre** en segelē
die dērn mit sine eygen segel **Mer** na
ginc hie recheuocert weder to **de kerken**
Des dēn diegē riep hie to em **de** wōte
nōden priester constantin en **do** hie syn
geleef gedaen hadde sloet hie **de wijnkelre**
op **Die** want dat al die vaete aūloeyden
vā wine en heddē die bisscop lieter gē
mē in den kelre al die floer solē wt
wine aūloeyt helben **Do** verboet he den
priester seer strengeliche dat hie die wijn
kel voor sijne die menich setgē en solē
Want hie had anet dat hie vīne die kinde
de myrakels vā mēschelichen laue be

raert moedte went en vā binnē idē
 went wan hie vā binnē vān en men
 schen gaet schone te wesen. Hier in na
 volget hie dat exempel onses meesters
 die ons mit sine eyghen exempelē leere
 den wech d'armoedicheit do hie sine d'f
 cipulē gebiet seggende dat sie die visioen
 die sie gesien hadden niemant seggen
 en solen hie d' menschen soen opstondē
 vā d' d'c. **M**er want ick mi apen
 baer onfick heb so lustet mi te wachten
 wat dat sy dat onse verlosser tēn blē
 en die gesichte gaf en vloet om dat
 sie die niemant segge en solen noch
 tant ginge sie hien kındygedent al
 al dat lant hadt die enige soen gē
 d' die mede d'vich is mitte vader en
 mitte heilige gheste enigen willen in
 desen punten die hie niet veruillen
 en mochte en die mynkel geens sine
 thalen en mochte bliue do hie nochtant
 wolt dat men svingen solde. **M**an
 en miracule die die he gebiet te svinge
 en nochtant niet v'stette en mochte wden

Exhortatio al dat onse vloeser in d'
 vleischliche licham gediēn heuet
 dat heft he ons gegeuen te ene exem
 pel op dat wy na onser kinde sine
 vortstapē na volgen en sand val gaen

mochte den wech des tegenwoordigh leuens
Onse vloeser dede die mynzel ende ge
loet die ment swigen solde nochtant
en mochter niet verswigen werke op dat
sine weuercaren knechte na volge solde
dat exempel sijner leue en in grote din
gen die sie doen alreys begheere to schu
len en nochtant sullen sie tegen oren
willen om and' lueck stichtinge gemel
de werken En also ist grote oemoechich
die sie op gude werken begheere to huy
den en die is grote nutticheit die on
werke niet verswigen en moeghe werke
Hier sime en wold die he ihesu geen
dreck late gescheuen hie en oemochet al
wal **M**er wat sine lede wille souden
en wat van em tegen oren willen ge
schen solde die bewee hie mit d' ex
empelen siner leringe **P**eter et be
haefte my wal dattu segghe **G**uech
en Hier is noch en weench va des he
ligen mans bonifacius werke to segge
en want wy sine gebedenisse begonne
hebbe so laet ons die vervolgen

Op een and' tijt was dier anstant
die hochtijt des helige mercelius
proculus In d' steede wende een edel ma
ghenoempt fortunatus die mit grote beede
desen heligen bisscop hie die maneer he

by den heilige meerteler mysse gedaen heb
 dat he hi come wolt to sine huys en
 geue daer die benedictie Die ma gades
 en konds en niet gheueste dat he wt
 mynen va en bat Do die mysse wt
 wat qua hie to de vangenoden for
 runar tafele en eer sie benedictie le
 sen was daer een spelma van der doe
 ren mit enen aepen en speld nict
 rymel Do die heilige ma dat hoerbo
 veruynent hie oen en send och och
 dese onseelige is dat Siet ick bin ge
 come to der tafele en ick en heb myn
 mont noch niet op gedaen gad to laue
 en dese comt mit enen aepen en sleet den
 cinkel gaet en geuet en een en danc
 ken mer wetet dat he dat is Do de on
 seelige wt de selue huise ontfanghe hadde
 wijn en broet wolt he wt de dore gaen
 mer haestelike viel daer een groot steen
 va den dicke ned op syn hoeft en daer
 va storte he ned en wart half leuend
 en dat va de lud vp gheuert Des and
 re dages gaf hie den giest na d'fenten
 tie de heilige mans **D**etse huer wt mach
 me merken als grote eernerdich en met
 me de heilige mans bewysen sal want
 sie sin tempele gades En want nu meer
 andy helich man vdoert wort so wort

die gene vtoernt he m en als m sinen
tempel waent **H**ier vme sal me also seer
onsien Vrechtuerdiger toern also apen
liet is dat die gene tegenwoordich is m
onre herte die medelijch is to den alle
wrake die hie wil

O een and' tye geuyelt dat & van
denoed priest' constancia des hely
gen bisscop's neene sin peert vrost' wor
xij gulden penninge **H**ie leed & dat gelt
m sine selues kiste en ginch wt daer
he to denre had **D**e quamen daer haeste
like arme mensche to de bisscop en beek
ernstliche dat die heliche bisscop wonsa
ciet onre armoed to hulpe queme
Mer die man gabe en hadde niet die
hie en geue mochte hie was seer be
gaen end lachte wo he den mochte
dat he die arme niet idel en wed' hie
gaen **D**e qua en haesteleche ene gedach
te m dat die priest' sin neene vrost' had sin
peert daer he op to inden plach en dat gelt
m sine kiste geleeche hadde **H**ier vme de
sin neene wte was ginch he to d' kiste en
beack dat slot va d' kiste en nam daer
wt de xij gulden penninge en deide sie
an armen **D**e d' priester constancia wed
to huys qua en die kiste to beake sich en
daer niet m en vant dat gelt dat hie

Hier in geleeche had vā sinē perck be-
 gan hie mit groter stēme en groet ver-
 bolghenheit so ropē **A**lle gader leuen
 sie hier vielich / mer ick allene en
 mach in desen huse niet leue **T**o sinē
 ropē quā die bisscop / en al die dier
 wone waren hier tegenwoordich **D**o
 die mā gader mit suete wonden om
 volck sachtmoedich maken antwoorde
 hie mit schelden en seide / alle gader
 leuet sie hier vielich / mer ick allene
 en mach voor dīne antefichte loer niet
 leuen **W**t desen wonden wart dese he-
 lige bisscop beweeghet en ginch in en-
 ser lieuer vrouwe kerke ende al staen
 x began hie x herē to lude mit we-
 gerechten hande also die och syn cleet
 mede wegerecht wart en bat x herē
 dat hie en wat wed' geue volck hier
 hie de priesters coern mede v'sachten
 moechte **D**o he syn ogen nedervart
 staet / sach he tusschen sinē armē in
 sinē schoen xij gulden penninge de also
 keer blancheden welsof sie in der seluer
 vren wt x vuer genomen were **D**ie
 bisscop ginch alre hant wt d' kerke en
 wiep die gelt in de v'volgende priesters
 schoen **S**u du heuest dīn gelt dattu soch-
 test mer dat sul dy kinnich wesen dattu

V seggende

om Inner ghedicht wil / en salstu na my
mer danc sijn bisscop werden vā d'ker-
kerke. **W**t desen woent mach mē vstaē
dat die selue priester die gēst bereit had
om die bisdom to verkrigen. **D**er dō
helingen mans waert was krechtich
want die selue constant? bleef in den
selue state hent he starf. **W** he twee
gote wijn gaf die ene met ondracht
hent sie weder tot en quemen

Toen and' tijt quamē tot en
twee gotten en herberchde in syn
huys die seyk die sie wolden trecken
to d' stat vā ruienen. Die bisscop gaf
en ene hoeler vlesche wil wyns daer
sie nauwe genoegh an hellen en mach-
te ene maelste. **S**ie dronckē vā den
wijn hent sie quamē to ruiene. **D**e
gote coetick een del diege in d' stat
en drinke alle diege vā den wine & en
die helige man gegeue had hent sie
weder queme to den selue helingen bisscop
en brachtē d' selue wijn mit en nocht
haddē sie al diege vā d' wine gedruken
en minner en brachtē en wijn wt
vlesche recht of die wijn d' en gegeue
had wā drinken met vmyt en tē mer

Estent quā hier **V**meert
heen olt clerck wt d' selue land

die vā desen heilige bisscop vtellet dat ic
 niet vsuigen en wil. **H**ie secht dat d
 se heilige bisscop op ene dach in sine gar
 den ginch en sach dat al die gaden wil
 was vā heuclē of riqe. **D**o hie sach dat
 al die heel en and' marmoes mitte ru
 qe of heuclē bedekt was. **S**ent he **I**ch
 beueer v m & naeme ons hie ihesu
 xpy dat gy vā hier gaen en dat vā m
 moes niet mer en eete. **A**lle hant g
 gen sie alle gaed' vā daer na des heyl
 gen mans waerck also dat daer niet een
 m & gaden en bleef. **N**er wat is d
 wond' dat wy dese dinge vtellen & he **A**
 m d' tye do he bisscop was & he by d' al
 medchtige gade groet geworden was heid
 m & state en m & gade werke do he och
 wonderlike dinge & do he och se kin
 dken was. **W**ant die selue sild clerck
 secht & hie noch een kind was en mit
 sner mod' wend quā hie wieke to
 huys sond' hemd' en sonder roch. **W**ant
 so vro als he ene naeked' mēschē vant
 oetled hie en selue en gaff d' armē v
 dat he wor d' oge des almedyge gades
 mitte werke der barmherticheit gedect
 moechte werck. **S**yn mod' schalt oen d
 wil en seide datts niet recht en aere dat
 he d' selue arm were sine ded' & armen

geue sold. **O**p ene dach ginch syn mo-
der in onse schuere en want dat on-
soen & arme gegene had by na al &
weite & sie leuet had to ene gansse iaer
tot onse noetdrift. **D**o sie on selue slaech
ende mit vuyften stiet en seer weemoedich
was om dat sie verlane hadd als sie
wiend al die noetdrift iaer se een gans
iaer vā leue sold. quā tot on dat kint
gades bomsaen en began sie mit suete
werck & troest. **D**o syn moder genen
troest ontfangt en wold bat hie om dat
sie se wemich wt d' schuer gaen wold.
Aer noch een luttel wentes bleue was.
Dat kint gades viel. Aer ned' in syn
gebet hort Aer na ginch he wt en ley
& syn mod' wold to d' schuere. **D**o mer
die schuer geuonden vol werts vel mer
dins & werre was. **D**o syn mod' on ver-
blyt dat sie vgaedert had noetdrift vā
& ganssen iaer en do sie dat mirakel
sach waer sie vā hinnen beweegte ende
began onse soen seer Aer w te hent dat
hie den arme mydeliche geue want
he suelliche van gade vterste mochte
dat he bat. **D**ese mal' vuerd in onse hu-
se vel henen mer wt & naeste berste
quā een was en nam een hene. **E**t ge-
schied in ene diege dat dat kint ga-

des bonifacius stont in enen steek daer
 die henen were en die vog qua als he
 ghevoentlich was en haelt ene hene die
 kint ginch haesteliche in die kerke en
 viel ned' in syn gebed en mit apenen
 stemmen sent he **O** he behaeghe by dat ich
 niet en eete vā myner mod' voedinge
 siet die vog et die henen die mijn mod'
 op voede **I**he stont op wā d' gebede en
 ginch wā kerke **E**n verheueret qua
 die was mod' en bracht die hene in sy
 nen monde en die vog viel wā de kin
 des osten nedr en stont **M**er et is
 wonderlich dat got en gheuerdichd in
 so snood' dingē des gheue gebede is ver
 hoere in d' gheue die in en hopen **G**ro
teus **P**etere dat compt wt grot' barm
 herticheit onses schepers op dat wy
 alimido deryen dinghen die wy ont
 fange hape moeghe grote dingē **W**ant
 die hellige simpels kint is daer vme v
 haert in snooden dingē op dattet leren
 sōde wy wel dattet wā gade moechte he
 cūwen wāneer dattet vme grote dingē
 leed **M**er et behaeghe my wal dat
 in seggest **V**an fortunatus
O **begare** In d' selue land was een
 ander mā wā eysame leue fortu
 nat' ghecompt die bisscop was d' her

ken tudermin. **D**ese hadde grote gracie.
die hese gieste to veriaegen also dat
he somtijt wt d' besectene mesche ver
iaechde legionen d' duuelen en mit
stedigen gebede vvan hie d' weldich
d' boeser gieste **J**ulian die een bescher
mer onser kerke plach to wesen die in
corter tijt in d' ser stae gestouue is die
had grote vrentscap mit d' sen helige
bisscop **V**an em heb ich ghehoert dat
ich nu velle **S**en edle vrouwe was
woenend by d' land vā rucie dy he
ryet onse soen en binnen corten tijt daer
na wart sie mit onse soene wijs genoot
to d' keruinginge so en conde onse
soene wijs niet onthoude vā onsen mā
Des margens was sie in onse onsen
enae vuerre nochtant schamde sie on
mer voor den menschen dat die sie dat
ordel gake ontfach en ginch mit onse
māe māe to d' keruinginge **M**er red
reioort di sie were gegaen mit beek
huye daer de heligen meercelers schapen
an reliquien in were wart sie mit den
boesen gieste besect en die duuel begafte
voor al d' volcke seer to quellen **D**o die
priest vā d' kerken sach dat sie alre seer
gequellert ware nam hie haesteliche dat
alter laken en bedekte sie **M**er die du

uel vuer to hant ock in d'priest' en wat
 he wat begynen wolt die hute syne
 macht was want hie gedwongen myt
 synne moeynisse wat he were **Die** hier
 tegenwoordich were went die jonge vrou
 we op mit onse hand' wt d'kerken in
 onse huys **Die** duuel moeyt sie stedeliche
 en onse magte hadt sie mer lief vleisch
 lich dan gheselich en bracht sie te d' toe
 uenens op dat sie onse vleische to hulpe
 queme en doed onse siele **Die** wart geleit
 vā d' toeueners to d' vloot en drucken sie
 ons dat wat **Die** toeueners arheid hier
 lange mit onse touerren dat die duuel
 wt gaen sold **Mer** hier geschied een
 wonderlich ordel des almachtige gods
 want d' een duuel mit quade kunst vā
 onse vroue was qua haesteliche in onse
 een legioen d' duuele **En** sie began vā
 der yren want an mit so menigherhan
 d' steme to roepen ende so menichuoldelic
 ke beweeget to werden also sie menighe giest in had
Do worden onse okers to rad dat sie so
 brenge wolden to d' eruerdigen bisscop
 fortunatu sie belijden die schuld onse
 onse ongelouen en liete die dochter by
 em bliuen **Hie** ontfent sie en he gaf
 em vel daeghe en nachte to sine csebae
 d' en mit so vel meere vlijt gaf he em

to den ghelede alle he vint dat he in
ene lichame een groet heer der dune
len en wederstont. Doch want so maet
te he sie na wemich diegen so gesont
recht of die duuelen ny in an gheve
sen en heden

Op een and' tyt raetste de knecht
gades ene onwyse giest wt ene
anderen menschen. Do et auent wart
en die duuel sich dat die menschen stille
wezen v'scheyde en die duuel in ene
gediente zens pelgeroms en began to
stane der die straten vā der stat and
began to wyse. Siet wat heuet die he
lige mā fortunat' gediēn want he
my pelgerom v'deuen heft wt myre
herberste en ick soeke waer ick weste
sal en ick en vnde in synre stat geen
weste. Do sie dier een mā in sine huse
mit synre huyffrouwen en mit sine
deine saenke by d' vuere die hoere
syn saenre en vragde wat en die bis
scop gediēn hadde. Hier noed gen to ko
me in syn huse en liet den siette by
en tege dat vuere. Do sie to saenre cal
leden vort die boese giest in sine deyne
soen en wazp den mit vuere dier se by
sate en dede redere want. Do die onseelige
beruete wat van sine soen betand he

men he ontfangen hadde en wē die bisscop
 vdeuē had. **P**er. Wat sille wy hier
 to sette die die old vrant macht ont
 fende vmand to doe in de gēne herber
 ge die den vor ene pelgerom ontfante
 had vā barmhertich. **G**regoria. **P**etere
 wel dinge schme guet to wesen mer sie
 en sin met guet want sie en werden
 niet gedien wt gud' mode hier vā secht
 die waerheit in d' ewangelis. Is dyn oge
 schalde so sul al dyn licham dūcher we
 sen. Wat wāmer die riste andacht vduert
 is so is al die werck vduert dat daer
 na volget al schenet odc recht to wesen
 en ick vmode dat dse mā alimido die
 gasterie sine soen bloec wat he gēne
 gemuechte en hadde in d' werke d' barm
 hertich mer in d' ontruchte de bis
 scops. **W**it die na volget pme bevees
 dat die riste ontfanginge de gastes wt
 quād' andacht quam. **I**n sin sonne
 mēchen die dier vme gud' werken
 doen die sie and' lud' gud' geruchte ver
 docteren mēge en sie en helbe gēne
 gemuechte in d' gud' werke die sie
 den mer in d' laue d' menscher.
Hier om vmode ick dat dse mēsche die
 d' boesen giest vor ene gast ontfende
 mer lichte vp d' mēschen prijs dan op

dat gude werck op dat he schijnt better
werck to dome dan die bisscop do hie den
etenen ontfenck & die man gades fortu
nat vdeuen had. ¶ **Petrus** alse du seg
gheft so ist want die synck des overtho
bewijst dat die andacht niet reyne en
was. **Singaris** Op een and' tye wart
een tot em ghelept die dat geschichte d'oge
vlezen had die begent hulpe syns ge
leedes en hie vbreget want die man
gades ded syn ghebet en tekenend des
blind ogen mitte teike des heiligen
cruces en rechtuont wart de blind
siende. ¶ Hier na geschiedt dat eens
indris peert rufende wart also dattet
vā vel mans natuue ghesolden en mach
te werten mer al die gene die & peer
de ghenade beet hie en schoent on lede
do wart dat peert vā vel mans ghekon
den en ghelept to & man gades. Alse hie
sloech he mit wegerreter hant dat te
ken des heiligen cruces tegen dat peert
en die rufere wart vbandelt in sachte
moedicheit also dattet vel wechelicker
was dant to were was. Do die selue
rid' der sacht dat syn peert mit so snel
len mirakel vā der rufere vloest was
wold hie dat peert den heiligen man
offeren. Do hie des niet ontfange en

wolk bat die ridder sterckeliche die he
 sine offerhande met yfmaen en wold
 Do vant die helige ma een middel dier tuf
 schen en vloerde des ridders gelyc en
 en wold nochtant gene staen ofsaen
 von dat teken dat he gedaen had. **W**ie
 nst gaf hie & ridd dat gelt end dier
 na ontfend hie die peert die em te
 offert wart. **W**ant en hied hie dat
 peert met ontfange so hied hie & ridd
 bedroeft end vā mynen koste he die
 peert dat he niet en behouet
Ich en wil och niet vsvrige dat ich tot
 liche gelyert heb vā desen helige māne
En alt dem mā wart tot my geleit en als
 ich alreus gerne pleegte te sprecke mit al
 & nūc so vragede ich em wan he were he
 antworde dat he were vā d' stat ruder
 rine **I**ch seide em ich bidde dy vader seg
 ge my of du yet hebbe becant & bisscop
 fortunat hie antworde ich heb den mal
 becant ich seide wert ich bidde segge of
 du yet wetest vā sine myracule **H**ie ant
 worde die mēsche was veer bānen die
 mēschen die wy nu sien **W**ant wat
 he bat vā d' almēchtige god die vkrēdy
 he **I**ch vā em vellen een myracel dat
 my nu in d' gedachte comt **O**p ene
 dach quamē die gottē by d' stat rudrīne

en woldē wandrē to d' stat vā ruienen
en die gotte namē tve kind' vā d' stat
erue **D**o die d' helige mā fortunat' ge
luetscāpt wart / sander he bat wt en lue
de selue gotte tot em haelē **H**ie sprack sie
gudertierliche an en mit suete woerden
woldē he nist om wreeds' mit sachmoedich
v'sachtē en daer na seide he **W**at ofte w
vel sal ich v geuen dat gy my wed' geue
die tve kindr die gy genamē hebt
en ich ontfangē moege d' se gawe vā
muer genaden **D**o antwede em d' ge
ne die d' seluē scheen vā em te wesen
en seide **W**attu anders gebreke die sin
wy bereit to done niet d' se kind' en wil
le wy geens sijn wed' geue **D**o druvde
em d' helige mā gudertierliche en seide
du bedroeuēst my wattu dinc nūd' niet
en vhoert **E**n wil my niet bedroeuē wat
et en sal dy niet wil becomee / mer die
selue gotte vleeft in d' hardicheit sijnē her
te en weigende em en gende hen **D**o
andere dactes quā he wed' to d' bisscop
die bisscop bat em echter wor die selue
kind' **D**o die mā die kind' geens sijnē we
der geue en woldē wart die bisscop bedro
uet en seide **I**ch weet dattet dy niet wil
become en sal dattu my bedroeuēst die
gotte v'sinade d' bisscops werke en hwer

& wed' in sijn herberge Die kind' daer
 die bisscop voor bat satte hie op peende
 en sande sie voor hen hie sat op sijn
 geert en reet em na Do hie in die selue
 sat reet en qua' wor' sijn te pteu en su-
 te qualivels kerke storte sijn geert daer
 wed' en hie brach sijn die also dattet but
 gedult wart in tve stricke Do wart he op
 gelwert en gedraegen to sijnre herberge
Hie sande haestelicke baden na en liet de
 kinder weder haele de he wor' gesant had
 en ontget den heiligen bisscop fortunat
 seggende **I**ch bidde dy vad' sende to my dy-
 nen diake de de bisscop dyake to em ge-
 come was daer hie op de lach lach lach
 he daer brenge die kinder die he nist de
 bisscop niet weder geuen en wold vñ gaf
 sie sijn diaken seggende ganch en segte
 myne heren de bisscop hier ich bin gestae-
 gen want du heuest my vmaledyt mer
 ontfange die kind' die du heele woldes en
 geuerdige dy wor' my to bidde Die dyake
 ontfende die kinder en brachte sie to den
 bisscop Die bisscop gaf em rechtenouwe
 wijnwater en sende ganch haestelicke ende
 sprengte die wijnwater op de man daer
 hie leget Die diake ginch hen en qua-
 m dat huys daer die gorte lach en was
 die wijnwater op sijn ledde Daer geschiedten

uikerlick dinc rechtuont & die wijma
ter des godes die went wart sin die also
heel en so gesont alst to voere geuegt had
In der seluer wie stont he vp aen d' heet
en sat op sin quert en reet sine wech
recht of he gene quessinge sine lichaem
geleek en hed **E**n ald' geschreue dat die
ma die d' heiligen bisscop niet onclum
wesen en wold en geue om die kind' uo
vor geest mit pinen dier to gedwongen
wart dat he se weder gaf sonder geest
Do d' oide man my dit velt had wold
he my noch mer van d' seluen heiligen
man stelle mer want dier sonigge me
schen tegenwoordich wane dier ich med
becumert was en et laete began to wer
den d' en wast my niet geolouet mer
va d' erfamen fornamat to hoere end
weert my geolouet so begeren ich altoes
mit va en to hoere **D**es and' d' d' d' d'
verteld my die selue oide ma va d' sen
heiligen bisscop een dinc dat noch vell
wonderliker is en seide **I**n der seluer stat
tuerstine was een ma van guden leuen
genoenpe marrell' die went in ene hu
se mit sine twee suster' he wart sieck
en starf op d' heiligen paesch auent' end
wint die steek der groue weer va dier was
so en konde me om des seluen d' d' d' mer

bestraue **D**o die groene huer vme vatte
 wart liepen sijn twe susteren droevich
 en schreijende to **d**e erfame bisscop fortu
 natu/en mit grote stemmen begond sie
 tot en to roepen en to seggen **W**y weten
 dattu der heiliger apostele leue houdt du
 vermistest die melaetsche en vluichrest die
 blinden kruim en vuerke onsen brad **d**e dore
 is **D**o hie beand dat om brad gestormen
 was began he ock to schreije en seide gaet
 u nu en en wilt aldusdumige dinge met
 seggen want he is gestorue wt den ge
 hade **d**e dmedeliche gade **E**n geen me
 sde wederstaen en mach **D**o sie hen ge
 staen waren bleef die bisscop droevich
 u den die ons beand **D**es anderen
 dreges die was **d**e heiligen quersche dreges
 eer die dich op ghinch riep hie tot sijn twe
 daken end ghinch mit em to **d**e doken
 luge end by der stede daer die dake licha
 lach viel hie weder in sijn gebed **D**o hie
 die gebed geeyndet had stont hie op en
 sat by **d**e dake licham en he riep mit sach
 ter stemme **d**e dake by sine naeme seggende
 broder marcelle com **H**ie loech sijn ogen op
 en sach **d**e bisscop an seggende **O** wat he
 uestu gedaen **O** wat heestu gedaen **D**ie
 bisscop antwoerd em en seide soen wat
 heb ich gedaen hie antwoerd en seide ghy

Alle hat want he u d stemme vuerke recht als een
 die noch niet en slapet

tenē quamē dier tūc die minne siele haer
den wt d' licham en leyden sie in ene gu
d' steed **M**er hūc wart daer een bad ge
sint beenghet oen wed' want die bisscop
fortunat' is gecome to sine huys **D**ie
als woert gecyndt had wart he rechte
vont gesont ende bleef lange in asen le
uen **D**ochtant en sal mē niet ghesche
die he de gud' steed verloes die he ont
fangen had **W**ant dier en is geen
twiuel an hie en mochte na d' dat an
myde gheue de gene he oen vwecht
had noch better leuen leyden dan hie
wst **A**ls **W**ant hie was sūer d' vly
rich was en almechtigen gāt to behu
gen **D**iet allene houet hie in sine le
uen teyken gadien / mer noch gescheuen
dier vol teykenē by sine d' den lichame
Want als hie in sine leuene plach
die besetene mēschen to verloesen en
die sieken to geneesen also wieke alst
mit geloue van ont begeert wt **A**ls
durt he nu stebliche in sine geheynte
Mer petre nu wille wy waer kieren
to d' puritatē vā valerie daer ick van
gegaen was vūne d' glorioser myracule
wille die ick ghehoert had vā d' mond
des g'fancē abte fortunat' d' ick hier
to voeren nēmd' die vaeke to my reyt

en vreller die werke d'oude vaders end
daer mede spiset he myne siele mit myer
spisen. Van martynus

In d'prouincien was een seer ymich
knecht gades genoeemt martynus die
mit iustiane tekenen betugdet syn he
licheit. In ene daeghe do sine broeders een
broet becken in der asschen vgeten sie
dit teken des heiligen cruces daer up
to prenten als men in d'prouincien
he broet mit ene holte tekenen plecht.
Die knecht gades qua daer by en ver
stont van en dat sie dit broet niet ge
tekenen en hadde. Do dit broet onder d'
calen lach en mit asschen bedeckt was
sende he. Wier vuer en helle gy dit
broet niet getekent end onder d' waer
en maeket he dit teken des heilige
cruces tegen die calen alte hant gaff
dit broet een groet geluyt recht ofte
daer een groet pot geboefden hadde in
den vuere. Do dit broet gebaden was
en wt den vuere genomen was want
men dit teken des heiligen cruces in
den broet dat mit ghenen dingen dan
allene mette geloue daer in geprent
en was. Van seuerus

In der seluer prouincien was een man
va seer erfamen leue genoept seuerus.

Die een priester was vā onser lieuer vrou-
wen kerke. **O**p ene tijt geinelt die een
huyshe die in sine lesten lach badt sande
to desen heiligen manne en begunde die
hie gferinge to em queme en gade vor
syn siende bed op dat he penitencie ont-
fangen moechte en absolueret werden
ser he van den lichame scheyde. **D**ie
baden queme was die priester becomert
in den wijngaerden & hie besneet ende
seide to desen baden. **E**uer seer voer ich vol-
ge v to hant na. **D**ie he sach datter byna
gedaen was merred hie een luttel en
volbrachte die werck daer hie an was.
Die he die volbrachte hadde began hie
to gane na den sieken. **D**ie hie end we-
gen was liepen em die selue baden to
gemoete die nst to em gecomen weren
ende seiden vader waer vint heuestu
gemerret of getoet. en wilt nu niet
moede werden weer to gane want he
is nu alrede dat. **D**ie hie die hoent be-
ued hie van anre en began mit gro-
steine to ropen dat hie sen gedact heb
hie qua al schreyende to den Jaku licham
en vor den bedde viel he neder up den erde.
Die hie to male seer schreyde en syn hoest
op die erde sloech en riep dat he schul-
dich were syns. **D**ie was die die hie

telicke wed' leuendich. **D**o dat vel mēſche
 ſagen die daer vīne ſtonde begonden ſie
 vā vīwondermiſſen to wpen en vā blīe
 ſtappen to ſchrepen. **S**ie vrageden em
 waer hie geweest hadde en wo he wed'
 comē were. **H**ie antworde daer queme
 ſeer leliche mēſchen die my leyden we
 welker mond en naeſen vuer wt gāde
 als ich niet verdraeghe en mochte. **D**o ſe
 my der duyster ſteden leiden quā ons
 haeſtelich een ſchone jongſelinc to ma
 te en ſeyde & gauen die my leyde bren
 ghet een weder. **W**ant die prietſ ſeuere
 beſchrept een en die he heuet ſijn ſchep
 en verhoert. **D**ie ſeuere ſtont weder
 op vā d' erden en ſatte em penitencie
 en hie voor ſijn ſunde. **D**ie ſieke leude
 daer na ſeue daege en de penitencie
 voor ſine myſdaet en in den achtē dae
 ge ſchende hie blideliche vā d' lichame.
Ich bidde dy petre anmerke mi wo lief
 die he dē ſeuere had wāt he niet hen
 gen en wold dat hie een luttel bedroeft
 were. **P**etr. **D**ese dinge ſin ſeer to ver
 wondre die my dus lante verhaſe heb
 ben geweest. **M**er mit ſulle wy ſegge dat
 mē mi alſulke manne niet vīde en kan.
Dat de gene de gene tekenen en doen onder
 tēde gelijck ſin d' gene in d' vdiēte die d'

teykene doen

O verzoeken Petre ick vermoed dat
daer noch vel sedumiger menschen
in deser werlt sijn. En ist dat sie aldus
dumige teykene niet en doen sie en sijn
daer vint de myne niet. Want helicheit
des leuens is geleeget in der doeghet en
niet in bewysinge der teykene. Want die
sijn sommige menschen die geen teykene
en doen end nochtant niet ongelijck
en sijn den genen die teykene doen. **P**
etere Ick bidt dy bewise my dat. **O**
verzoeken Weesten niet dat die helige apos-
tel paulus des scriften apostel petrus brad
gebruken is en mit en een prince der
apostelen is. **P** etere ick wetet daerhede
end daer en is geen twiuel an want al
wat hie de mynste der apostolen he heuet
nochtant mer gebrukender dan sie alle gaet.
O verzoeken Du weest wal dat petrus mit
en voete ginch op die meer en paulus
wate schipbroeckich in d selue meer en in
d selue elemente daer paulus niet en coude
to scheppe vaele daer wanderd petrus op
mitten waten. Hier we ist apenbaer dat
der twier apostele kracht ongelijck was
in d myracule nu nochtant on wienske
niet ongelijck en in d hemel. **P** etere
Dat behaeghet my to male wal datu segt.

gest Siet nu heb ich aepelich bekant dat
me sucke sul een guet leue en geen tey-
kene Mer want I rekenen een getuich ge-
ue eens gude leuens so bid ich dy vresse my
noch mer rekenen op dattu myn siele spien
moegest mit exempelē d' gude menschen

Directorius Ich wold dy vertellen to d' laue
gades onses vloesens een del vā des erfame
benedicti myraculen mer ick sie dat wy
daer hude gene tijt to en hebben Hier vme
wil wy dat begynen op ene andre dach
op dat wy dan al douch vclaren moegen
Hie eyndet sich dat nste boeck **hij begit**
dat ader boeck en is van de leue en myracule
des hellighe abts siute benedict

Der was een mā genoept
benedictus die vā der genaden
gades een erfam leuen leyden
en vā sijner nst' soeghet droech

he eens olden mans herte en mit gude
sedden hant gindē he sine soeghet en en
gaf sijn gemad to genen wallusten des
vlesche Mer do he in deser werlt tyliche
genuechten gebruke mochte vsmad hie
die bloeyende werlt recht af sie alre d' d' r
re were Hie was in d' quincien/sebare vā myraculen
vā edelen gheslechte en hie wart to ro-
me to studiū gesant Mer do hie sach
datter velle weren die daer wanderten